

דפים יז – יח

- ל. א. האם מותר ליטול צפרנים במועד או בימי אבלות?
 ב. מה יש לעשות בצפרנים שנגזזו?

א. לדברי רבי יהודה אסור ליטול צפרנים במועד ובימי אבל, כשם שאסור לגלח. ורבי יוסי מתיר בשניהם. עולא פסק הלכה כרבי יהודה באבל וכרבי יוסי במועד. ושמואל פסק אף באבל כרבי יוסי, שהלכה כדברי המיקל באבל. וכן התיר רבי ליטול צפרנים בימי אבלו. והתיר שמואל בין בצפרנים של יד בין של רגל. ומסרו בשם רב שבגנוסטרטא (רש"י: מספרים. תוס': כלי המיוחד לגזיזת צפרנים) אסור ליטול. וכן נהג רבי יוחנן, שנטל צפורניו במועד בשיניו.

א. כמו כן מותר ליטול בידו, שאין זה דרכו (תוס'). ואפשר שהוא הדין לנטילה בכלים שאין דרכם כלל בנטילת צפרנים. ע' דבר אברהם ח"א כד ד"ה וראית'. ויש ראשונים שסוברים שאין איסור אלא בכלי המיוחד לנטילת צפרנים אבל במספרים מותר.

ב. יש אומרים שבתוך שבעת ימי האבל אסור ליטול צפרנים אף לא בשיניו (בה"ג), אבל הרי"ף פסק להתיר. וכן נקטו התוס' ועוד, וצדדו שאף רבי יוסי מודה שבתוך שבעה אין ליטול אלא בשיניו ובידיו.

ג. בעל המאור והתוס' נוקטים שגם במועד אין התר בגנוסטרטא, ואילו הרי"ף ובה"ג ורמב"ן סוברים שמותר, ומה שנטל רבי יוחנן בשיניו – משום שהיה בבית הכנסת, מקום שאין בו גנוסטרטא. והמנהג להחמיר בזה כשלא נטלן בערב החג. אם לא לצורך מצוה, כגון אשה לפני טבילתה, וכן מי שרגיל ליטול צפרניו בכל ערב שבת, מותר לגזוז כדרכו אף במועד (עפ"י פוסקים תקלב,א).

ב. שלשה דברים נאמרו בצפרנים: קוברים – צדיק. שורפם – חסיד. זורקם – רשע, שמא תעבור עליהם אשה עוברה ותפיל. ומבואר בגמרא שבבית הכנסת שאין אשה מצויה שם – מותר לזרוק. ואף על פי שלפעמים מאספים אותם וזורקים החוצה, כיון שכבר אינם במקומם שהיו, שוב אינם מזיקים. (וכן הובא בהלכות הרי"ף).

דף יח

- לא. א. האם מותר לגזוז שערות השפה במועד?
 ב. אלו בגדים מותר לכבס במועד?
 ג. אלו דברים כותבים במועד?
 ד. האם מותר לארס אשה במועד?

א. לדעת רבי מותר לגלח את השפה בימי אבלות. יש אומרים מותר מזוית לזוית (מסוף הפה האחד עד סופו האחר) ורבי אמי אמר: בשפה המעכבת את האכילה. אמר רב נחמן בר יצחק: לי (השפה כולה. רש"י) כשפה המעכבת דמי (שאנין-הדעת היה).

א. התוס' צדדו שרבי לא התיר אלא בשינוי, בדומה לצפרנים. ועוד צדדו דוקא לאחר שבעה התיר. אבל לדעת הראב"ד כל שמעכבת האכילה מותר אף בתוך שבעה, וכן מובא בירושלמי (נמוקי יוסף).

ב. להלכה נחלקו הראשונים אם מותר לגלח רק את השפה המעכבת אכילה [מלבד אסטניס שמותר אף ביותר מזה], או מותר לגלח את כל השפה (ערא"ש).

ב. רב יצחק בר יעקב בר גיורי מסר בשם רבי יוחנן: כלי פשתן מותר לכבסם בחולו של מועד, וניסו להוכיח כן מהמשנה וממנהג, ודחו.

לפרש"י הטעם הוא שאין טירחה מרובה בכביסת כלי פשתן. ורש"י שעל הרי"ף והנמוקי-יוסף כתבו מפני שהם מיטנפים במהרה וצריך תמיד לכבסם ואין קבע לכיבוסם. הרי"ף הביא התר זה להלכה (וכ"ה בדרשות מהר"ח או"ז). והרא"ש כתב שעתה נהגו בדבר איסור ואין להתירו (וע' חרושים ובאורים).

מטפחות הידים ומטפחות הספרים (יש מפרשים של תספורת, לאותם המותרים לגלח במועד. ויש מפרשים ספרי תורה) ומטפחות הספג (שמתנגבים בהם לאחר רחיצת הגוף) – מותרים, ואפילו אינם של פשתן.

ג. אלו כותבים במועד (משום דבר האבד. תוס'): קידושי נשים [ובכלל זה שטרי פסיקתא, כמה אתה נותן לבנך וכו'], וגטין (שרוצה הבעל ללכת ולא תשאר עגונה. נמו"י. וע' חרושים ובאורים) ושוברים, דייתקי (שטרות צוואה), מתנה ופרוזבולין, איגרות שום (= שומת בית דין) ואיגרות מזון, שטרי חליצה ומיאונים, ושטרי בירורים (רש"י מפרש: שבררו ב"ד חלק זה לזה וחלק זה לזה. ושאר מפרשים כתבו: שטרי בעלי הדין שבוררים להם דיינים), גזרות בית דין (= פסקי דינים), ואיגרות של רשות (בירושלמי מפרש: אגרות שלומים, ויש מפרשים: ציווי וקיום של שלטון, או כתב רשות והסמכה לדון ולהורות, ואם אין לו שטר וטעה צריך לשלם וע"י השטר נפטר).

וכן מותר לכתוב שטר מכירה אם נאנס ולא יכל לכתוב מקודם, שגם זה דבר האבד, פן יישכח הדבר או ימותו העדים וכד' (עפ"י תוס'). הבית-יוסף (תקמה) כתב להתיר לכתוב כתבים של פרקמטיא שאינה אבודה. וכן פסק בשלחן ערוך (שם ה). ויש שנתקשו בדבריו (וע' באור הלכה וחרושים ובאורים).

אין כותבים שטרי חוב. ואם אינו מאמינו או שאין לו (= לסופר) מה יאכל – יכתוב. אין כותבים ספרים תפלין ומזוזות במועד ואין מגיהים אות אחת. רבי יהודה אומר: כותב אדם תפלין ומזוזות לעצמו.

א. יש מתירים כתיבה בשינוי, ויש חולקים (עתוס'; או"ח תקמה).

ב. תיקון טעות במגילת שיר השירים וכד' שקוראים בה במועד, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה לו, ב) לאסור, כיון שהמגילה כשרה עד שתחסר רוב אותיותיה (אך במגילת אסתר יש סוברים שיחיד לא יברך על קריאת מגילה שנחסרו בה תבות. ע' במובא במגילה יח). ואפילו נחסרה רוב אותיותיה אסור לתקנה משום שקריאת שיר השירים וכד' אינה חיוב ממש, ואין זה דומה לכתובת תפלין לעצמו להניחם במועד.

ד. אמר שמואל: מותר לארס אשה בחולו של מועד. אבל אין עושים סעודת אירוסין, שמא יקדמנו אחר ברהמים.

דף יט

- ל.ב. א. האם מותר במועד לכתוב תפלין ומזוזות לאחרים?
ב. האם טוהה אדם תכלת לציציתו במועד?